

ZAKON O ČEKU FEDERACIJE BIH

("Službene novine FBiH", br. 32/2000 i 77/2015)

I - OPĆE ODREDBE

Član 1

Ovim zakonom uređuje se forma i sadržaj čeka, te poslovanje čekom na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija).

Član 2

Ček, u smislu ovog zakona, predstavlja sredstvo plaćanja.

Član 3

U ovom zakonu:

- 1) "Indosament" označava prenos prava iz čeka na novog imaoča čeka,
- 2) "Odgovornost i plaćanje" označava isplatu po viđenju, isplatu cijele sume ili izvjesnog dijela jamstvom,
- 3) "Regres zbog neisplate" označava mogućnost ostvarivanja regresa protiv indosanta, trasanta i avaliste u slučaju odbijanja isplate čeka jednog od njih,
- 4) "Umnožavanje" označava mogućnost izdavanja čeka u zemlji i inozemstvu u dva ili više istovjetnih primjeraka,
- 5) "Zastara" predstavlja mogućnost zastarijevanja potraživanja iz čeka,
- 6) "Tužba iz temeljnog odnosa" je mogućnost povrata čeka redovnom parnicom protiv trasanta ili svoga neposrednog indosanta umjesto podizanja regresne tužbe.

II - IZDAVANJE I OBLIK ČEKA

Član 4

Ček sadrži:

- 1) oznaku za ček, napisanu u samom slogu izprave ili, ako je ova izdata na stranom jeziku, izraz koji na tome jeziku odgovara pojmu čeka,
- 2) bezuvjetnu uputu da se plati određena svota novca iz trasantovog pokrića,
- 3) ime onoga koji treba platiti (trasat),
- 4) mjesto gdje treba platiti,

- 5) oznaku dana i mjesta izdavanja čeka,
- 6) potpis onoga koji je ček izdao (trasant).

Član 5

- (1) Ček koji je plativ u zemlji može se trasirati samo na banku.
- (2) Ček plativ izvan zemlje može se, prema zakonu mjesta plaćanja, trasirati i na druga lica.

Član 6

- (1) Isprava u kojoj ne bi bilo ma kojeg od sastojaka navedenih u članu 4. ili koja nije trasirana prema članu 5. ovog zakona ne vrijedi kao ček, osim u slučajevima koji su određeni u sljedećim stavovima.
- (2) Ako nije naročito određeno, vrijedi kao mjesto plaćanja ono mjesto koje je označeno kraj trasatovog imena.
- (3) Ček u kome nije naznačeno mjesto izdavanja smatra se da je izdat u mjestu koje je označeno kraj trasantovog imena.
- (4) Određivanje kamata u čeku smatra se kao da nije napisano.

Član 7

- (1) Ček se smije trasirati samo na ono lice kod koga trasant ima pokriće kojim može raspolagati putem čeka, na osnovu izričitog ili prećutnog sporazuma s tim licem.
- (2) Trasant koji izda nepokriven ček dužan je dati imaocu čeka potpunu odštetu.

Član 8

- (1) Ček može glasiti na ime, po naredbi ili na donosioca.
- (2) Ček na ime koji sadrži oznaku "ili donosioca", odnosno drugi izraz koji isto znači, vrijedi kao ček na donosioca.
- (3) Isto tako, ček bez oznake lica kojem se ima platiti (korisnik, remitent) vrijedi kao ček na donosioca.
- (4) Ček može glasiti i na ime po naredbi samog trasanta.
- (5) Ne vrijedi ček na donosioca u kome su trasant i trasat jedno isto lice.

Član 9

Trasant odgovara za isplatu. Svaka odredba kojom bi se on oslobađao odgovornosti za isplatu smatra se da nije napisana.

III - INDOSAMENT

Član 10

- (1) Ček na donosioca prenosi se jednostavnom predajom. Svaki drugi ček, iako i nije izričito trasiran po naredbi, prenosi se indosamentom.
- (2) Ček u kome je trasant stavio riječi: “ne po naredbi“ ili drugi izraz koji znači isto prenosi se samo u obliku i sa efektima običnog ustupa (cesije).
- (3) Ček na donosioca može se pretvoriti u ček na ime ili u ček po naredbi odgovarajućim punim indosamentom.

Član 11

- (1) Indosament mora biti bezuvjetan. Svaki uvjet koji bi bio stavljen smatra se kao da nije napisan.
- (2) Djelomičan indosament je nevaljan.
- (3) Isto tako, nevaljan je i trasatov indosament.
- (4) Indosament “na donosioca“ vrijedi kao bjanko indosament.
- (5) Ko god, izuzimajući trasata, stavi na poledini čeka izdatog na donosioca svoj potpis, ne ispisujući odredbu o indosamentu, odgovara kao trasantov avalista. Ček ovim ne gubi osobinu čeka na donosioca.
- (6) Indosament na trasata vrijedi kao priznanica o isplati.

IV - ODGOVORNOST I PLAĆANJE

Član 12

Izjava o akceptu koja bi se stavila na ček nema čekovno-pravni efekat.

Član 13

- (1) Isplata čeka može se za cijelu čekovnu svotu ili za izvjestan njen dio osigurati jamstvom (avalom).
- (2) Izuzimajući trasata, ovo osiguranje može dati svako treće lice, pa i ono koje je ček potpisalo.

Član 14

- (1) Ček se plaća po viđenju.
- (2) Ne vrijedi kao ček isprava u kojoj bi dospelost bila drukčije naznačena.

Član 15

- (1) Ček koji se ima platiti u našoj zemlji mora se trasatu podnijeti na isplatu, i to računajući od dana izdavanja:

1) u roku osam dana ako je mjesto izdavanja i plaćanja u našoj zemlji jedno isto, a u roku petnaest dana ako su to različita mjesta,

2) u roku dvadeset dana ako je ček izdat u bilo kojoj evropskoj zemlji,

3) u roku od šezdeset dana ako je ček izdat u bilo kojoj zemlji izvan Evrope.

(2) Izuzetno od stava 1. ovog člana, cirkulirani ček može se podnijeti na isplatu i u roku šest mjeseci od dana izdavanja.

(3) Smatra se da je ček podnesen na isplatu i onda kad je podnesen nekoj ovlaštenoj organizaciji za obavljanje platnog prometa (u daljem tekstu: OOPP) čiji je trasat Član ili kod koga ima zastupnika.

Član 16

Kad se ček trasira iz jednog mjesta u drugo mjesto i kada se u tom mjestu primjenjuje drugi kalendar, onda se dan izdavanja dovodi na dan koji mu odgovara u kalendaru, koji vrijedi u mjestu plaćanja, pa se prema tome određuje dospijee.

Član 17

(1) Nemaju nikakvog utjecaja na efekat čeka trasantova smrt ni njegova čekovna nesposobnost za obavezivanje, kad nastupe nakon izdavanja čeka.

(2) Trasat mora odbiti isplatu čeka ako zna da je nad imovinom trasanta otvoren stečaj.

Član 18

(1) Opozivanje čeka djeluje:

1) kad protekne rok koji je određen za podnošenje radi isplate,

2) ako trasant neposredno pošalje ček koji glasi na ime ili "po naredbi" trasatu, s odredbom da ga namiri licu označenom u čeku, a opozivanje stigne trasatu prije nego što je ta odredba izvršena.

(2) Kad nema opozivanja, trasatova je dužnost prema trasantu da ček isplati i nakon što protekne rok za podnošenje osim ako ne postoji drugačiji sporazum.

(3) Trasant koji bi nakon isteka roka za podnošenje raspolagao pokrićem, mada nije pravovaljano opozvao ček, odgovara za naknadu štete.

Član 19

(1) Prilikom isplate čeka trasat može zahtijevati da mu imalac preda ček s potvrdom na njemu da je isplaćen.

(2) Imalac čeka može odbiti djelomičnu isplatu.

(3) U slučaju djelomične isplate trasat može zahtijevati da se ona zabilježi na čeku i da mu se uz to izda priznanica na isplaćenu svotu.

Član 20

- (1) Ček koji je s prednje strane precrtan dvjema uporednim crtama može imalac čeka naplatiti samo preko banke (Član 5.). Ovo precrtavanje može izvršiti bilo trasant bilo imalac čeka.
 - (2) Precrtavanje može biti opće ili posebno.
 - (3) Precrtavanje je opće ako između dviju njegovih crta nije ništa naznačeno ili ako je napisano "banka", odnosno kakav drugi izraz koji znači isto.
- Precrtavanje je posebno, ako je između njegovih crta napisano ime neke određene banke.
- (4) Opće precrtavanje može se pretvoriti u posebno, a posebno ne može u opće.
 - (5) Ček sa posebnim precrtavanjem može imalac čeka naplatiti samo preko banke označene u precrtavanju, time da on može odrediti neku drugu banku da obavi tu naplatu.
 - (6) Brisanje precrtavanja ili imena označene banke smatra se kao da nije obavljeno.
 - (7) Trasant koji u slučaju općeg precrtavanja ne isplati ček banci nego kojem drugom licu, ili koji u slučaju posebnog precrtavanja isplati ček kojoj drugoj a ne u precrtavanju označenoj banci, odgovara za nanesenu štetu. Naknada štete ne može biti veća od čekovne svote.

Član 21

- (1) Trasant, a i svaki imalac čeka, može zabraniti da se ček isplati u gotovom novcu. Radi toga on mora na prednjoj strani čeka, preko sloga napisati: "samo za obračun" ili kakav drugi izraz koji znači isto. <https://advokat-prnjavorac.com>
- (2) U slučaju iz stava 1. ovog člana ček se može namiriti samo obračunom sa trasatom ili sa licem koje ima kod trasata račun ili sa članom OOPP koji postoji u mjestu plaćanja. Ako trasat nije Član OOPP, on može prilikom podnošenja čeka označiti na njemu nekog člana OOPP u svrhu obračunavanja. Ovakav obračun vrijedi kao isplata.
- (3) Oznaka: "samo za obračun" ne može se opozvati.
- (4) Ako ne postupi po odredbi za obračun, trasat odgovara najviše do iznosa čekovne svote za štetu koju bi na taj način uzrokovao.

V - REGRES ZBOG NEISPLATE

Član 22

- (1) Imalac čeka može ostvariti regres protiv indosanta, trasanta i avalista ako bude odbijena isplata čeka koji je podnesen na vrijeme (Član 15.).
- (2) Podnošenje na isplatu i neisplatu moraju biti utvrđeni:
 - 1) javnom ispravom ("protest zbog neisplate"), ili

2) pisanom trasantovom izjavom na čeku kojom odbija isplatu, s naznačenjem dana kad je ček bio podnesen; izjava se mora u protestnom roku unijeti u registar protesta, u čemu protestno tijelo stavlja potvrdu na čeku, odnosno njegovom alonžu, ili

3) datiranom potvrdom OOPP, kojom se utvrđuje da je ček bio podnesen na vrijeme i da nije namiren obračunom.

(3) Protest zbog neisplate mora se podići prije nego što protekne rok za podnošenje. Ali, za ček podnesen na isplatu posljednjeg dana roka za podnošenje, ako ne bude isplaćen, protest se može podići još i prvog dana koji za ovim danom dolazi.

VI - UMNOŽAVANJE

Član 23

(1) Ček izdat u zemlji, a plativ izvan nje, može se izdati u dva ili više istovjetnih primjeraka. U slogu svakog primjerka mora se staviti njegov tekući broj: ako se to ne učini, svaki primjerak vrijedi kao poseban ček.

(2) Ček na donosioca ne može se umnožavati.

VII - ZASTARA

Član 24

(1) Regresni zahtjevi imaoca čeka protiv indosanata i protiv trasanta zastarijevaju za šest mjeseci od proteka roka za podnošenje na isplatu.

(2) Regresni zahtjevi indosanata jedan protiv drugih i protiv trasanta zastarijevaju za šest mjeseci od dana kada je indosant iskupio ček ili od dana kada je protiv njega kod suda postupljeno.

VIII - TUŽBA IZ OSNOVNOG ODNOSA

Član 25

(1) Umjesto da podigne regresnu tužbu (Član 22.), imalac čeka, ako nije drukčije ugovoreno, može uz povrat čeka ostvariti u redovnoj parnici protiv trasanta ili svoga neposrednog indosanta potraživanje proisteklo iz pravnog odnosa koji je bio osnov izdavanja ili prijenosa čeka.

(2) Potraživanje iz osnovnog odnosa imalac čeka može ostvariti i onda kad nisu ispunjeni uvjeti za regres ili je ovaj zastario. Ali u ovom slučaju, imaocu se od njegovog potraživanja odbija iznos štete koju je tuženi dužnik pretrpio zbog nepravodobno učinjenog ili zbog propuštenog podnošenja čeka.

IX - ODREDBE ZAKONA O MJENICI KOJE SE PRIMJENJUJU NA ČEK

Član 26

Na ček se primjenjuju sljedeće odredbe Zakona o mjenici ("Službene novine Federacije BiH", broj 32/00):

- 1) o razlikama u svoti (Član 8.),
- 2) o pravovaljanosti potpisa na mjenici lica navedenih u članu 10. Zakona o mjenici, kao i o pravovaljanosti potpisa lica koje radi bez ovlaštenja ili koje prekorači svoje ovlaštenje,
- 3) o indosamentu (čl. 14. do 19.), izuzev odredbe o akceptiranju i odredbe člana 18. stav 2. Zakona o mjenici,
- 4) o avalu (čl. 32. i 33.), time da trasatov aval nema čekovnopравни efekat,
- 5) o plaćanju (Član 42.),
- 6) o izvještavanju (Član 46.), o napomeni “bez troškova“ (Član 47.), o solidarnoj odgovornosti (Član 48.), o regresnoj svoti (Član 49. stav 1. i Član 50.), o predaji isprava i precrtavanju indosamenata (Član 51.), u svim navedenim članovima izuzimaju se odredbe o akceptu i o kamatama određenim u ispravi,
- 7) o višoj sili (Član 55.) izuzev odredbi o akceptiranju,
- 8) o umnožavanju (Član 66.) izuzev druge rečenice drugog prvog stava,
- 9) o preinačenju mjenice (Član 70.) izuzev odredbi o akceptiranju i s dodatkom: “štetu koja proistekne iz iskupljenja preinačenog kao i lažnog čeka snosi trasant preinačenog čeka odnosno neistiniti trasant lažnog čeka, ako su bilo ova lica (trasant), bilo njihovi namještenici kojima je povjereno rukovanje čekovima krivi u pogledu preinačenja čeka, odnosno zbog izdavanja lažnog čeka. U svakom drugom slučaju štetu snosi trasat. Protivna pogodba nema pravnog efekta“.
- 10) o protestu (čl. 71. do 78. i Član 79. stav 2.) izuzev odredbi o akceptiranju i o protestiranju na osnovu prepisa čeka (Član 73. tačka 1.),
- 11) o zastari (čl. 81. do 86.),
- 12) o neopravdanom obogaćenju (Član 87.) izuzev odredbe o akceptantu, ali samo ako nema mjesta tužbi iz člana 25. stav 1. ovog zakona,
- 13) o pravu zaloga i pridržaja (čl. 88. i 91.),
- 14) o amortizaciji mjenice (čl. 92. i 95.) izuzev odredbi o akceptiranju,
- 15) o sukobima zakona (čl. 96. i 97.),
- 16) ostale odredbe (čl. 98. do 102, i Član 103. st. 1. i 3., izuzev propisa o akceptiranju, te čl. 104. i 105.).

Član 27

Za sudsko ostvarivanje čekovnopravnih regresnih zahtjeva vrijede isti propisi o nadležnosti i postupku koji vrijedi za mjeničnopravne regresne zahtjeve.

X - KAZNENE ODREDBE

Član 28

(1) Novčanom kaznom od 20.000,00 KM do 100.000,00 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice:

- 1) koje trasira ček bez datuma ili s neistinitim datumom izdavanja,
- 2) koje ček iz tačke 1. stav 1. ovog člana, iako zna za njegove nedostatke, preuzme, prenese ili isplati,
- 3) koje trasira ček protivno odredbi člana 5. ovog zakona,
- 4) koje pretvori poseban precrtaj u opći ili izbriše bilo precrtaj bilo ime označene banke (Član 20.).

(2) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kaznit će se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 5.000,00 KM do 15.000,00 KM.

(3) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kaznit će se i fizičko lice - izdavalac čeka, novčanom kaznom od 1.000,00 KM do 5000,00 KM.

(4) Za prekršaje iz stava 1. ovog člana može se u srazmjeri sa visinom pričinjene štete ili neizvršene obaveze izreći novčana kazna najviše do dvadesetostrukog iznosa pričinjene štete ili neizvršene obaveze koja je predmet prekršaja.

Član 29

(brisano)

Član 30

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 20.000,00 KM do 100.000,00 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice ako postupi protivno odredbi člana 31. ovog zakona.

(2) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kaznit će se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 KM do 20.000,00 KM.

(3) Za prekršaje iz st. 1. i 2. ovog člana kaznit će se i fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 3.000,00 KM do 10.000,00 KM.

XI - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 31

Zabranjeno je pravnim i fizičkim licima izdavanje i upotreba pisanih isprava (bonova i sl.) koje služe kao sredstvo plaćanja proizvoda i usluga te za isplatu plaća i naknadu troškova i ostalih materijalnih prava, čije izdavanje i upotreba nisu utvrđeni zakonom i drugim propisima na osnovu zakona.

Član 32

(1) Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o čeku ("Službeni list RBiH", broj 2/92).

(2) Na oblik i efekat čekovnih izjava koje su date po čekovima izdatim prije stupanja na snagu ovog zakona, kao i na radnje potrebne za održavanje i ostvarivanje čekovnih prava, primjenjuju se odredbe dosadašnjeg zakona.

Član 33

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Samostalni član Zakona o izmjenama
Zakona o čeku

("Sl. novine FBiH", br. 77/2015)

Član 4

Ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".